

Preek gehouden op 12 januari 2025
in de Westerkerk Amsterdam
Jesaja 40:1-11 Lucas 3:15-22
Door ds. Herman Koetsveld

De profeet moet spreken. Daar is hij van godswege toe geroepen. 'Hoor een stem zegt: 'Roep!' En een stem antwoordt: 'Wat zou ik roepen?' Met als motivatie voor deze tegenvraag dat de mens is als gras dat verdort, teer als een bloem die verwelkt. Oftewel, wat stel je als mens eigenlijk voor? En dat gezegd hebbend: waar haal je dan de moed en de kracht, en ook het mandaat vandaan om woorden te spreken die pretenderen de dragers van de waarheid te zijn?

Wij moeten allemaal ons uitspreken. Daar ben je mens voor. Zonder taal is je bestaan geen doen. Neem alleen al dat simpele en ook zo complexe woordje 'ik' waarmee elke zin begint als je vertelt wie je bent, wat je levensweg is, wat je wilt, waar je van houdt, van wie je houdt. Maar ook om je te kunnen uiten over de keuzes, de vragen, de onmogelijkheden, de pijn van het leven. 'Ik vind.....'. 'Ik hoop...'. 'Ik kies ervoor....'. Maar ook: 'Ik weet het ook niet....'.

Wat is er nodig om in dit nieuwe jaar je mond open te doen om iets zinnigs te durven en te kunnen zeggen over de grote thema's die zonder enige hapering de jaarwisseling hebben gepasseerd, alle goede voornemens ten spijt? En even los van die waslijst problemen met een grote P, wat durf je en kun je eigenlijk over je eigen leven zeggen, over de 1000 en 1 keuzes waaruit je te kiezen hebt, terwijl je tegelijkertijd het gevoel hebt dat jouw innerlijke ruimte steeds enger, steeds benauwder wordt?

Het valt me op in de gesprekken met de studenten hoe ze daar mee tobben, deze jonge mensen met nog een heel leven voor zich. En er soms helemaal niet meer uit komen, uit die vraag of het wel wat met hen kan worden. 'Wat zou ik roepen?' Wat zou ik geloven? Waar zou ik me aan kunnen wijden, werkelijk mee verbinden? Wie ben ik eigenlijk?

Ook Jezus staat voor die vraag: 'Wat zou, wat kan, wat moet ik roepen?' Met die door en door menselijke afweging: als ik dat al zou weten, hoe hou ik het vol als ik niets minder dan de waarheid wil spreken en wil vertrouwen dat het waar is dat ik elke morgen mag opstaan, mag leven in het licht van God, ook al is er zoveel onbegrijpelijk kwaad en zoveel niet te bevatten duisternis om me heen. We hebben net het kerstfeest, het feest

van de geboorte van Jezus achter de rug. Maar nu direct die sprong naar zijn roeping als volwassen man.

‘Het volk was vol verwachting’. Dat is de sociaal-psychologische context, aldus Lukas, waar Jezus mee van doen krijgt. Niets zo ingewikkeld en belastend als hoog opgeschroefde verwachtingen: zie daar maar eens aan te voldoen. Het evangelie vertelt er over: over die door de omstandigheden van bezetting en onderdrukking opgeschroefde verwachtingen in brede lagen van de bevolking dat er die mens op zal staan die volstrekt duidelijke taal zal gaan spreken, die de weg wijst, die een hoopvolle toekomst schetst en daarbij krachtig zal optreden tegen alles die de vrede, het welzijn en het geluk bedreigt.

Hij zal opstaan, hij moet er komen, die sterke man in wij kunnen geloven. Die belooft ons volk weer sterk, vrij en welvarend te maken. Die man die belooft door roeien en ruiten te gaan, die geen middel onbenut zal laten om zijn doelen te bereiken, die middels zijn eigen rijkdom en dat van zijn vrienden bewezen heeft hoe je dat het beste kunt aanpakken. Die man die er geen enkel probleem mee heeft om vuile handen te maken als hij met de middelen van dood en verderf zijn utopie van macht en mijn wil is de wet aan alles en iedereen kan opleggen. Er is ook in 2025 in dit opzicht niets nieuws onder de zon.

Maar dan het evangelie voor dit nu, voor dit nieuwe jaar. Er moet iets gebeuren. Het evangelie zegt: er moet iets geschieden. En als dat gezegd wordt, dan weten we dat de hemel er aan te pas gaat komen om de vrede, het welzijn op aarde onder de mensen te doen groeien en bloeien. Er gaat opnieuw iets geschieden. Er zal een aanspraak klinken om antwoord te kunnen geven op die vraag: ‘Wat zal ik roepen?’ Wat moet, wat kan ik doen? Een aanspraak als grond om op te staan. Als bron om uit te putten. Als ruimte om te kunnen bewegen. Als adem om te kunnen spreken. Als liefde om aan te groeien. Als toekomst van leven voor alles en iedereen, de meest kwetsbaren, het meest kwetsbare voorop.

De evangeliën melden het allevier, zo belangrijk vinden zij dit: Jezus verschijnt bij Johannes de Doper. Het was als een lopend vuurtje door het land gegaan dat deze profetische figuur zich ophield in de woestijn, vlak bij de Jordaan en daar de mensen in volstrekt heldere bewoordingen voorhield een zuiver leven voor God te willen gaan leiden en al hun

dubbele bodems, egoïsme, kortzichtig eigenbelang, oneerlijkheid en noem maar op af te laten wassen middels de doop in de Jordaan.

En ook Jezus wil deze doop ondergaan, solidair en een met al die andere mensen die daar zijn om hun leven in een ander, zo nieuw perspectief te leren zien. Misschien heeft hij die waarschuwende, maar ook zo bevrijdende woorden van de Doper gehoord dat wij verlost, of moet ik zeggen gereinigd moeten worden van wat als kaf van donkere zoi aan ons kleeft en dat ons zomaar kan doen verdwalen buiten het licht dat God zelf is. Maar dat alles wat graan, wat vruchtbaar in ons leven in de schuur van zijn genade geborgen zal mogen zijn.

Misschien heeft Jezus ook de woorden van de Doper gehoord dat hij slechts met water doopt, maar dat er iemand na hem zal komen die zal dopen met de Heilige Geest en dus ook met het vuur van het onderscheid tussen het goede en het kwade. Geen van de evangelisten vertelt ook maar iets over hoe Jezus dat in zichzelf verstaan heeft. Of dat hij op dat moment die woorden al op zichzelf betrok. Wat wel verteld wordt is dit: dat Jezus bidt nadat hij door Johannes was ondergedompeld in het water van de rivier. Jezus opent zich voor God.

En dan geschiedt het. Dan komt het antwoord op de vraag: Wat en hoe kan ik roepen? Kan ik stem worden? Woord worden? In die waarachtigheid van dat gebed, tijdens dat gebed waarin die openheid tot op God wordt gezocht, opent de hemel, daalt Gods Geest in de gedaante van een duif op hem neer. Voordat Jezus kan gaan spreken is er eerst deze goddelijke stem: 'Jij, mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde'.

Dit het eerste, deze woorden zijn de goddelijke roep over Jezus en dus ook over een ieder van ons: jij, mijn mensenkind: jij, mijn dochter, mijn zoon, ik geloof in jou. Ik druk mijzelf uit in jou. Ik wil woning maken in jou. Ik wil verkeren met jou. Niet een beetje en af en toe, als het zo uitkomt. Maar altijd en overal, ook of zelfs als jij zelf door de duisternis en de onmenselijkheid van deze wereld zou kunnen gaan denken dat ik je verlaten heb en je het uitgilt van angst en vervreemding.

'Gij, louter licht en bron van eeuwig leven, wij zegenen U'. Dat zingen wij zo dadelijk voordat we dat symbool van diepste verbondenheid met Jezus in brood en wijn ontvangen. Alles wijst erop dat dit nieuwe jaar 2025 in tal van opzichten buitengewoon spannend zal worden. Maar laten wij ons openen voor diezelfde intense goddelijke woorden van liefde en

vertrouwen waarmee Jezus zich gezegend wist opdat ook wij onze levensweg in dit nieuwe jaar niet in angst en vertwijfeling, maar met moed, trouw en toewijding en diepe verbondenheid met Christus en dus ook elkaar kunnen gaan. 'Jij, mijn geliefd kind, in jou vind ik vreugde'. Godzijdank! Amen.